

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta „ 3.—; „ 4.50
za četrta leta „ 1.50; „ 2.25

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.

Na naročbe brez priložene naročnine se upravnistvo ne osira.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Torrente št. 12. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Oglasi in oznanila se računajo po 7 nov. vrstic v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.

Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd. se računajo po pogodbi.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravnistvo v ulici Torrente 12. Odpriete reklamacije so proste poštnine.

»V edinosti je moč«.

O Slovencih tržaške okolice.

Mnogokrat čitamo o napredovanju narodnih naših družtev v Trstu, o sijajnih „besedah“ tržaških Slovencev. Istina je to! — Inteligencija pridobila si je v Trstu in okolici v zadnjem desetletju nekoliko močnejšo podstavo. „Stari narodni živelj“ v okolici pa vedno bolj izumira. In koliko se je izpremenilo tam v tem obziru v zadnjih treh desetletjih! Pred tridesetimi leti nosila se je v okolici izključno narodna obleka, pele so se tam stare, narodne pesmi, — okoličani bili so ponosni „na narodnost svojo“. Skoro neverjetno — trdno držali so se narodnih šeg, starih narodnih običajev. Ako je le govorila kaka domača deklica s tujcem ali sploh samo s človekom „v dolgih hlačah“, (v okoličanski narodni noši se kratke, spodje prestrižene hlače), govorilo je potem o njej celo selo; domače „narodnjaje dočke“ izključile so jo iz svoje družbe! In kako je sedaj v tem pogledu? Možka narodna obleka bode tam v kratkem „bela vrana“; drži se je samo še ženski spol. O starih domačih pesmih ni niti misliti več; pojejo se sedaj po okolici neprijetne narodne italijanske pesmi. Domače deklice pa si sedaj svobodno med tujci „družbe iščejo“, dá, zahajajo celo na najnavadnejše italijanske narodne plese! Vender ni tega trditi o dekletih iz zgornje okolice ali izključno o dekletih iz spodnje okolice, ampak velja to največ o dekletih iz predmestij. Domače okoličanske vasi postale so predmestja, in v njih širi se italijanski živelj z največjim uspehom „v prid Irredenti in v propad domače straže ob Adrijii!“ — Ni pa niti misliti, da bi „prečrno“ pisec teh vrstic sodil; kajti razmere lastnih rojakov so mu predobro znane.

Italijanski živelj neopisno upliva na okoličanske Slovence. Preprosti domači Slovenci se navadno svojega jezika v mestu „očitno sramuje“, ednako vsaj na raznih uradih, kakor n. pr. na magistratu, kjer ima opraviti, ko plačuje davek! Uradniki so zaradi ljudstva — in ne ljudstvo zaradi njih, pravi se včasih, a tega ne pomislijo naši ubogi davkoplačevalci, in še manj brezvestni magistratni uradniki. Ubogi tržaško-okoličanski Slovenec, sin starodavne rodovine, izmirjan je sè „ščiaivo“ (schiaivo — suženj), ako bi se „predrznol“ na magistratu govoriti v svojem jeziku! Prigodilo se je to uže večkrat, bilo je to celo v „Edinosti“ oznanjeno javno, a kdo se zmeni za „ubogo rajo“! In vender delajo ednako z domačimi Slovenci — uradniki,

rojeni po največ „isterski lahoni“! Tudi v drugih uradih se ne godi mnogo boljše tamošnjim Slovincem v tem obziru. Umevno je samo po sebi, da se naš preprosti narod vsled tega poslužuje rajši tujega, italijanskega jezika v takih okolnostih, ko vidi, da se njegov domači jezik zaničuje in zasramuje povsod.

In kaj bi še le rekli o statistiki mesta Trsta? Ako ne drugo, vredno je omeniti, da ima magistrat to delo v mogočnih svojih rokah, in naš preprosti narod, v mestu bivajoč, upiše v popisovalne pole, sramujoč se lastnega jezika pred pričujočimi magistratnimi uradniki, za svoj občevalni jezik — „lingua usuale italiana“!

Premnogo je tudi v Trstu italijanske gospode, katera ima služabnike, oziroma delalce rojene Slovence. Takim služabnikom, oziroma delalcem je seveda z gospodari govoriti italijansko, in zaradi tega upišejo se te med Italijane! Tako nam pograbi magistrat tisoče rojakov v nenasitljivo svoje žrelo, in potem verujemo takej statistiki!

Jezik naš je tam povsod suženj, in ravno to slabo deluje na preproste naše ljudi. Slišali smo od preprostih domačinov, da je brezuspešno potegovati se za narodnost našo, ker v Trstu se ne doseže „z našim jezikom nič, ker nima naš jezik nikake veljave!“ In tako je! Domačim tržaško-okoličanskim Slovincem ne dajo od nijedne strani nobene veljave, prištevajo jih tujcem. Toliko več veljave pa dajejo iz Italije sem pritepenim Italijanom, in ti se sami ponosno prištevajo pravim Tržičanom, samo da so naseljeni par let v mestu, da so tam obogateli — ali tudi samo na ulici „prodajali kostanj“. Število pravih podanikov italijanske krone je v Trstu blizu 20.000! Tržaškim Slovincem bi bilo imeti svojega „Bismarcka“, ta bi izboljšal gotovo žalostni njih položaj.

Misel vseh pravih Irredentarjev je: „Tržaško okolico poitalijančiti v malo desetletjih“, in to ima tudi slavni tržaški magistrat v svojem programu. In vsi možni načini služijo mu v to. Za velikansko število slovenskih otrok, v mestu bivajočih, ni nijedne slovenske niti ednorazrednice; mladini naši je torej obiskovati italijanske šole, in izgubljena je za nas. Mestni in okoličanski slovenski otroci v tržaški sirotišnici in drugih zavodih so tudi izgubljeni za nas in po vsem je reči, da v Trstu cvetè za nas „novodobno janičarstvo“. Pisatelj teh vrstic je sam poznal dečka, kateremu je bilo okolo 8 let, ko so ga sprejeli v tržaško sirotišnico. A ko je čez kakih 8

let stopil iz nje, imenoval je svoj rodni jezik „lingua schiava“ ter ni znal ali ni hotel več govoriti v jeziku svoje matere. Ako bi hoteli navajati enakih dokazov, napolnili bi mnogokako št. „Slovanskega Sveta“. Mnenje pisatelja teh vrstic je, da bi se mogli tamošnji Slovenci krepko vzdrževati samo „s trdno vladino voljo“. Uradniki na magistratu in po vseh tržaških uradih morali bi biti večji slovenskega jezika in sè slovenskimi strankami občevali imenovanem jeziku.

V sirotišnici in drugih enakih zavodih bilo bi otroke vzgojevati na podstavi njih materinega jezika in napraviti bi bilo v mestu vsaj par slovenskih trirazrednih šol. — To bi bilo vsaj za silo nekaj, in jezik naš bi v Trstu pokazal drugo veljavo. Ko bi se izpolnilo vsaj to, učili bi se tako naši tržaški Slovenci spoznavati 19. člen avstrijskega drž. osnovnega zakona, kateri je doslej za nje v deveti deželi!

Vlada bi prav lahko izvršila imenovane nasvete. Kakó izvršujejo to, in kakó vzdržujejo „stražo ob Adrijii“, znano je pač dovolj. Kar zahteva za najnujnejšo potrebo pisatelj teh vrstic za tržaške, tam domače Slovence, vse to, in mnogo več, uživajo Nemci v „česki zlati Pragi“, in v „beli slovenski Ljubljani“. V teh kratkih besedah je povedano vse!

„Slovanski Svet“.

Govor državnega poslanca profesorja Fr. Šuklje-ja.

(V seji državnega zbora dnó 19. aprila t. l. v generalnej debati o budgetu. Po stenografskem zapisniku.)

(Dalje.)

Poslanec dr. Gregr grajal je hudo v svojem oratorično tako zanimivem govoru mej drugim tudi prakso konfiskacij sedanje vlade ter obsodil objektivno postopanje. Stvarno mu pri vsem potrjujem, jaz sam nesem še žurnalista in sebi popolnoma zatajil in vedno je še moja misel, da objektivno postopanje se nikakor ne da v sklad spraviti z načeli tiskovne svobode, katera nam je zajamčena v državnih osnovnih zakonih. Vprašam pa poslanca Gregra, ali 311 konfiskacij, katere so pod ministerstvom Pražáka zadele „Národní listy“, uredniki njegovi težje prenašajo, kakor pa konfiskacije prejšnjih vlad, katerih je res bilo le 150, pa jim je dodano bilo delegovanje porotnih sodišč, so jim dodane

bile kazni v ječah, mesece in leta dolge, ter izgube na kaveji po tisočinah goldinarjev? (Prav res! Na desnici.)

Ne bodem se pa sicer mudil pri tej postranskej opomnji in pravim nadalje: Ne oziraje se na vse prikazni, spremljajoče vašo sistemo, napolnila bi uže samo misel, kako ste vi s financami ravnali, avstrijskega davkoplačevalca z grozo, če bi se imelo ponoviti vaše strankarsko gospodarstvo. (Dobro! Dobro! Na desnici.) Poslanec dr. pl. Plener sili me, da to dokazem. —

Res je, častita opozicija sklicuje se vedno v zbornici in izven zbornice, vzlasti po novinah z nekakim ponosom na tiste prebitke, kateri so se pokazali po računih v dobi od leta 1868. do 1872. Letos se o tem ni govorilo, ali letos se je sploh le malo govorilo o budgetu. Ti prebitki, to so tisti Ahilejev ščit, kateri se nam vedno pred nami drži, ako si upamo pogledati malo nazaj v njihovo finančno politiko. Lani se je poslanec Tomaszczuk z njim ponašal pred nami, reki nam v seji dne 29. aprila l. l. doslovno (čita): „Če tedaj zberemo konečne sklepe računskih zaključkov, vidimo (da leta 1869. do 1872. neso imela deficita (čujte! Na levici), marveč da prebitek dohodkov nad razhodi je znašal 71 milijonov gold. V teh 71. milijonih gl. — to brez odloka povem — uštetu je tudi onih 23 milijonov, kateri so došli iz likvidovanja aktivnih ostankov bivše državne in centralne denarnice. Če pa tudi teh 23 milijonov odštejete od 71 milijonov, vedno še ostane kurentnega dohodka 48 milijonov.“

Kakošni so pa direktni prebitki? G. poslanec dr. pl. Plener prebitkov iz skupa državnega imetka ni uvaževal. Vi ste pa, ko ste imeli finančno upravo v rokah, se posluževali dveh velicih sredstev, ki se dadó opravičevati samo sè skrajno denarno stisko države. Prvo je bilo ponižanje obrestij od državnih dolgov, zavito v obliko davka; o sumljivosti takega ukrepa niti besede ziniti nečem — drugo je bilo pogosto prodavanje državnih domén. Navesti hočem, kako sodi o tem izvrstni nemški narodni ekonom. Sodbo, katero je izrekel Schäffle v svojej uvažanja vrednej razpravi „Zur Theorie der Deckung des Staatsbedarfes“ o prodaji državnih posestev, da se pokrijejo primankljaji. Pravi namreč (čita): „Finančna politika olajša si nalogo le za trenotek za cenó stalno oteženega boja proti davčnim silam upirajočim se povečanju bremen.“

PODLISTEK.

Pikova dama.

Ruski spisal A. S. Puškin, prevél I. H.

II.

(Dalje.)

Anekdota o treh kartah je silno delovala na njega domišljijo in celo noč mu ni šla iz glave. „Kaj, — premišljeval je drugega dne zvečer, brodeč po Peterburgu — kaj, ko bi mi stara grofinja odkrila svojo tajno! ali če bi mi povedala te tri verne karte! Zakaj ne bi poskusil svoje sreče? . . . Predstaviti se ji, priti v nje milost, če je treba, postati nje ljubovnik — no za vse to je treba časa, a ona ima uže sedem in osemdeset let: ona lahko umre čez teden, čez dva dni! . . . Da in sama anekdota? . . . Jej je li mogoče verjeti? . . . Ne! Bistroumnost, zmernost in trudoljubje: to so moje tri verne karte, te mi utroje, usedmerijo mojo glavico ter mi pridobé pokoj in neodvisnost!“ Tako računaje očutil se je v eni izmed glavnih ulic Peterburga, pred hišo starinske arhitekture. Ulica je bila polna ekipaž; karete drvile

so se ena za drugo po razsvetljenjej ulici. Iz karete prihajale so vsak hip zdaj lična nožica mlade krasotice, zdaj ropotajoči jezdiški škorenj, zdaj svilnata nogovica in diplomatski črevelj. Kožuhi in plašči švigali so mimo veličavega Švicarja*). Herman se ustavi.

— Čegava je ta hiša? vpraša čuvaja na oglu.

— Grofinje ***, odgovori čuvaj.

Herman zatrepeteta. Čudovita anekdota predstavi se z nova njegovi domišljiji. Začne hoditi okolo hiše, mislé o njeni posestnici in o čudni njeni sposobnosti. Pozno vrnil se je v mirni svoj kotiček, dolgo ni mogel zaspati in, ko ga je spanec premagal, prikazale so se mu karte, zelena miza, kupi bankovcev, in grude zlatov. Stavil je karto za karto, odločno pripogibal ogle, dobival neprestano, in grénil k sebi zlato, ter spravljal bankovce v žep. Probudivši se uže pozno, vzdihol je ob izgubi svojega namišljenega bogatstva, šel zopet bródit po mestu in zopet očutil se pred hišo grofinje ***. Neznana sila, zdelo mu se je, vlekla ga je k nji. Ustavi se ter začne gledati na okna. V enem oglu zapazil je črnovlaso glavico, naklonjeno naj-

brž nad knjigo ali nad delom. Glavica se je vzdignola. Herman zagledal je sveži obraček in črne oči. Ta minuta odločila je njega usodo.

III.

Vous m'écritez, mon ange, des lettres de quatre pages plus vite que je ne puis les lire. Prepiska.

Toliko, da je utegnola Lizaveta Ivanovna sneti plašč in klobuk, ko je uže grofinja poslala ponjo in velela pripraviti kareto. Šli ste k vozu. Ravno ta čas, ko sta dva slugi vzdignola starko ter jo porinola skozi vratica, zapazila je Lizaveta Ivanovna prav tik koleša svojega inženirja; on jo je prijel za roko; bila je vsa zmedena od strahu; mladi človek je izginol — pismo ostalo je v njenjej roki. Spravila je je v rokovico in vso pot ni ničesa ni slišala ni videla. Grofinja je imela navado zdaj pa zdaj v kareti stavljeti vprašanja: kedo je ta, ki smo ga srečali? kako se zove ta most? kaj je napisano tam na deski? Lizaveta Ivanovna odgovarjala je ta pot narobe ter ne vedó kaj in razsrdila grofinjo.

— Kaj se je pa zgodilo s teboj? Si li okamenela, ali kaj? Me li ne slišiš ali

me ne umeješ? . . . Hvala Bogu, saj ne ječam in ob pamet tudi nisem!

Lizaveta Ivanovna je ni poslušala. Vrnóvi se domov, pohitela je v svojo sobo, in vzela pismo iz rokovice: zapečaćeno ni bilo. Lizaveta Ivanovna je je prebrala. Pismu vsebina bilo je razodenje ljubezni: bilo je nežno, češćenja polno in po besedi vzeto iz nemškega romana. No Lizaveta Ivanovna nemški ni znala ter bila ž njim zelo zadovoljna.

Vender prejeto pismo jo je zelo vznemirilo. Prvič prišla je v tajne, tesne razmere z mladim možkim. Očitala si je ne- previdno vedenje in ni vedela, kaj bi storila: nehati li sedeti pri oknu in ne zmené se zanj, ohladiti v mlačem oficirji veselje za nadaljna presledovanja? poslati mu li pismo? odgovoriti li hladno in odločno? Ni jej bilo s kom posvetovati se: ni imela niti prijateljice niti posvetovalke. Lizaveta Ivanovna sklenola je odgovoriti.

Sedla je za pismo muzico, vzela pero, papir — in se zamislila. Nekolikokrat začela je svoje pismo — in je raztrgala: zdaj so se ji zdeli izrazi preskromni, zdaj pretrdi. Konečno se ji je posrečilo napisati nekoliko vrst, s katerimi je ostala zadovoljna. „Uverjena sem — pisala je — da imate poštene namere in da niste ho-

*) Vratarja.

Mi čutimo, gospoda moja, da ne nemamo več državnih domen, da smo je zapravili, kakor se je nedavno izrazil dr. Steinwender. Ali veste, v kakem obsegu ste se posluževali tega jako nevarnega sredstva. Računi kažejo, da se je 1868. l. skupilo za državna posestva 15.000.000 gl. (Čujte na desnici.) 1869. l. 8.659.000 gl., 1870. l. 12.329.000 gl., 1871. l. 9.393.000 gl., 1872. l. 1.525.000 gl. Če trdite, da ste imeli 48.000.000 gl. prebitka, je jasno, da je nad 47 milijonov izviralo iz skupil za državna posestva. (Prav dobro! na desnici.) Ta prebitok se razkadi in razprši, ako ga malo natančneje pogledamo. (Prav res! in dobro! na desnici.) In mislite, da smo res tako kratkega spomina, da bi se ne spominjali dobe tako imenovanega gospodarskega razcveta. Onih zlatih časov se svojimi razuzdanimi orgijami, kakeršnih ni bilo v Evropi od francoskega regentstva, onih narodnogospodarskih veselih časov, ki se izražajo v številkah vaših proračunov, še bolj pa vaših računskih zaključkov. Gosp. poslanec Plener spodtkal se je nad tem, da se je 1885. l. veliko več dobilo za tobak. Vzame naj le računski zaključek za 1872. l. v roke; tu je razumljivo, da kaže čas „gründerskih“ sleparij nepričakovano večje dohodke. Skoraj vsi indirektni davki so se povečali, koleki in pristojbine iz pravnih poslov donašali so neverjetno večje dohodke. Leta 1872. so dohodarino za 2½% višje proračunali, in uspeh je bil vzlic temu za 4.334.000 gl. ugodnejši; pri kolkih za 1 milijon déli več v proračun in vender je bil uspeh še za 916.000 gl. ugodnejši, pri pristojbinah so pa smele celo 3 milijone postavili več v proračun, ker je bilo prejšnje leto jako ugodno, in uspeh, gospoda moja, je za velikansko svoto 14.351.000 gl. ugodnejši. Ob času, ko je denar tako rekoč na cesti ležal, ko se je bilo treba samo pripogniti in pobrati ga, ni bila nobena težava biti finančni minister, da se je vsaj na videz s kakimi prihodki pokrtil primankljaj. Sicer pa ni dobro sklicevati se na one prebitke, ker sicer bi lahko mislili, da je vaša strankarska politika prouzročila in pospeševala oni žalostni gospodarski nered. To očitjanje tudi ni tako prazno, če se pomisli, kako so bili spojeni in zjedinjeni zastopniki velicega kapitala in tedanjega parlamenta.

Navesti hočem le edno številko; tedaj je poslala dolnja Avstrija 18 zastopnikov v to visoko zbornico, ki so vsi sedeli na oni (levi) strani. Ta gospodje so pa zavzemali nič manj kakor 38 upravno-odborniških mest (Čujte! na desnici.)

In storimo še jeden korak dalje. Mnogo se očita večini in jaz priznavam, da ima večina velike pomankljivosti, velike napake, edne stvari jej pa ne more nikdo odrekati, da se ta večina pošteno prizadeva, da uredi državno gospodarstvo, da odpravi primankljaj, in se v tem oziru ni strašila nikakih žrtev.

Ko bi bila danes navada, kakor je bilo v 17. in 18. stoletju, dajati parlamentom priimke, zaslužil bi bil — in prosim visoko vlado, da se na to ozira — ta parlament nazvaje, epitheton ornans: požrtvovalnega. (Dobro! dobro! na desnici.)

Če pogledamo vaše finančno gospodarstvo, vidimo le prizadevanje, kako bi se deficit pokrtil — in da odkrito povem — kako bi se preslepilo občinstvo, da ne bi videlo primankljaja.

To se vidi uže v proračunjevanji z blagajničnimi zaostanki.

Blagajnični ostanki se lahko porablajo, a ne smejo figurirati v proračunu, ampak se morajo v finančnem zakonu postaviti kot deficitna postavka. Zaradi tega se l. 1873. in 1874. niste sklenili brez primankljaja, kakor trdite, temveč iznaša deficit 1873. l. 12.380.000 gl., ki so se vzeli iz blagajničnih zalog, in primankljaj 1874. l. zračunil bi jaz celo na 28.337.000 gl. Kajti ne gledate na to, kar se je vzelo iz blagajničnih zaostankov in skupilo za delnice Fran Josipove železnice, najdem še postavko dohodkov za 8 milijonov iz skupila neproračunjene poplačljive rente.

Če se na to oziramo, dobimo primanjkljaje, kakor sem jih navel za 1873. leto. Leta 1875. nemamo le 8.425.000 gl., če se oziramo na to, kar se je vzelo iz blagajničnih ostankov, in pogledmo nazadnje še okupacijsko leto 1878., v katerem je bil se ve da velik primanjkljaj, in najdemo, da primanjkljaja ni bilo le 94 milijonov, kakor sledi iz tabelaričnega pregleda, temveč mnogo več.

Apelujem na moralni srd opozicije, ki je bila večeraj tako razkačena, ko je g. poslanec pl. dr. Plener grajal popolnem po krivici, da se je ustavilo 800.000 gl. posojilnega dolga iz hranilničnih posojil. V računskem zaključku in ravno tako v proračunu 1878. leta lahko citate, jaz mislim, da v poglavji XXXVII. postavko: „Skupilo za izdano zlato rento 25 milijonov goldinarjev“.

Tu so se res na ednej strani delali dolgovi, na drugej pa denar, ki se je jemal na posodo, kar upisavali mej dohodke. Ti popravki so potrebni. Če se na vse to oziram, dobim, če devetletno dobo od 1871. do 1879. primerjam s časom od 1880. do stevši 1888. leto — jaz računam tu malo drugače, kakor gospod finančni minister, zagatatelj pa dobim tudi druge rezultate — dobim za prvo dobo skupni primanjkljaj kakih 326 milijonov gold.; in če od tega odštejem prebitke 24.800.000 gl., katerih izvor sem zadostno pojasnil, primanjkuje še vedno 361 milijon, ali povprek 33½ milijona na leto. V času od 1880. do 1888. imamo pa zaznamovati sledeče rezultate.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

V državnem zboru odgovoril je 14. t. m. pravosodni minister Pražák na interpelacijo nemških hujskačev Forreggerja in Sturmja o slovenskem vknjiževanju v območju graškega deželnega nadsodišča. Tema dvema gospodoma ni po volji, da Slovenci zahtevajo, da se njih posestva in tirjave vknjižujejo v slovenskem jeziku ter dotične uloge rešujejo tudi v naši materinščini. Celjski velikonemški poslanec je za to interpeliral ministra ter ob enem se vé da silno žbada in nekako zasmehoval slovenski jezik češ, da za uradovanje ni sposoben, no minister mu je tudi dobro odgovoril. Minister je rekel, da si je po naredbah pravosodnega ministerstva izza 15. marcaja 1862., 20. oktobra 1866. in 18. aprila 1882. leta, slovenski jezik priboril ustov v sodiščá v vseh sodnih okrajih, pripadajočih v območje graškega deželnega nadsodišča ter se ga ima rabiti v kazenskih in civilnih zadevah, v prepričnih in ne-

prepričnih pravnih stvareh, zaradi česar se zatorej gori navedene naredbe ozirajo tudi na zemljeknjižne zadeve. Na to pravi, da se je nekoliko časa jemalo ozir tudi na uradnike, dokler se niso priučili slovenskemu jeziku. Na Kranjskem mora se izvršiti uknjižba v onem jeziku, v katerem je pisana dotična uloga. Odkar se tako ravna, ni čuti od tam več pritožeb. Na to dokaže na podlagi zakonov, da, ako se ima uloga rešiti v onem jeziku, v katerem je pisana, mora se dosledno tudi slovenski uknjiževati. Ker pa interpelanta očitata slovenskemu jeziku, da ni še za sodnijsko rabo dovolj razvit, je čisto prazen ugovor, kajti vsi zakoni, državni in deželni, izhajajo v državnem in deželnem zakoniku tudi v slovenskem jeziku. Na Kranjskem vodijo zemljiške knjige uže več let brez vseh ovir v slovenskem jeziku, kar je pa na Kranjskem mogoče, moglo bi biti tudi v slovenskih delih Štajerske in Koroške. V drugih deželah vodijo tudi zemljiške knjige v več jezikih, ne da bi za to trpel realni kredit. — V specialnej debati o proračuni trgovskega ministerstva govoril je dr. Roser o poglavji „lotto“. „Uže četrto stoletja“, začel je govoriti, „bojujem se proti nevredeji in nemoralnej igri, imenovanej „lotto“. Žalibog, da ukljub mojej vztrajnosti nisem zmagal“. Na to našteva govornik žrtve, katere je loterija pobrala lansko leto v Avstriji. Z vzgledi je dokazal, kako ta nesrečna igra nekatere ljudi tako oslepi, da vse svoje imenje zaigrajo in ko uže nič več nimajo, sežejo po tujej imovini, ter tudi to se svojim poštenjem vred zapravijo v loteriji. Našel je več slučajev, ko so neke ženske ukradle vrednosti za več tisoč goldinarjev, vse zaigrale, potem se ali umorile ali pa so bile zaprte. To je jasen dokaz, da z loterijo zapeljuje država svoje podložne k nemoralnosti, kar je v popolnem nasprotstvu z njeno svrho. To igro bi morala država zatreti, ali malo je upanja, da se to zgodi, kajti to nosi 22 milijonov goldinarjev na leto, denar, kateri zlagajo po večini samo ubogi ljudje, udani praznim veram in vražam. Državi je treba denarja in ona se ne ozira, ali jej pride iz čistega ali nečistega vira, samo da pride. Ko človek to premišlja, zdi se mu skoraj, kakor bi delala na to, da ljudstvo posurovi in zapade neumnosti. Državni pravdnik pridno pleni novine, oglase pa, v katerih nekateri sleparji skušajo zapeljati nevedne ljudi, ter jim hvallijo loterijo, teh sleparskih in nemoralnih oglasov ne vidi ne policija, ne državno pravdnštvo. V tovarnah vpeljal se je nedeljni počitek, v c. kr. zavodih, imenovanih „loterijske kolekture“, pa tudi ob nedeljah ne počivajo, kakor bi se bali tudi za eden dan prekinoti pospešila posurovljenja naroda. Govornik pravi, da bi bil baš sedaj o štiridesetletnici cesarjevega vladanja najugodnejši čas zatreti to igro. Naposled stavi uže petindvajseto resolucijo, da se loterija odpravi, ali vsaj omeji. Resolucija je bila izročena dotičnemu odseku. — Herbst je govoril o mitnini in preporečal, da se to čim preje uredi. — Poslanec dr. Vitezic je preporečal, da se čim preje sezida železnica čroz Tavra, ki bo po najkrajšej poti spajala Trst z Dunajem. Preporečal je nadalje, naj se osnuje poseben avstrijski zavarovalni zavod za ladje, konečno je govoril tudi za osnovanje posebnega pomorskega ministerstva. — Trgovinski minister razjasnil je v svojem govoru trgovinske razmere naše

države z Nemčijo, Nemčijo in Rumenijo. S prvima dvema sklenene so nove pogodbe, z Rumenijo bodo dogovori tudi kmalu končani in sklenena nova trgovinska pogodba, ki bode obema državam v korist.

Hrvatski sabor bil je odprt 15. t. m. V prvi svojej seji bili so voljeni razni odseki ter potrjen zapisnik zadnje seje. V tem zasedanji bavil se bode sabor s zadržanim zakonom in z novim kazenskim zakonom.

Vnanje dežele.

Kralj Milan odpotoval je na Dunaj, kjer se je sešel s kraljico Natalijo. Kraljica ga je počakala s prestolonaslednikom na kolodvoru, kjer je oba, kakor poročajo dunajski listi, „presrečno“ pozdravil. No, to presrečno pač ves svet pozna. Znano je, da si Milan in Natalija nista posebno dobra, kar tudi ni posebno čudo! Milan si je pa stvar dobro premislil; on vé, da v narodu ni posebno priljubljen, ne njega ministerski prijatelj Hristić; vé tudi, da je položaj v Srbiji vrlo zapleten in sedaj pod Hristićem tembolj kakor prej pod Gruićem, vé pa tudi, da je Natalija v narodu priljubljena in da mu samo njeno bivanje v Belem gradu daje večjo varnost nego vsi njegovi pandurji. Zato je ta „veliki“ pohitel s svojim glavnim pandurjem Hristićem na Dunaj, da se tam izmiri s kraljico. — Dunajski listi poročajo, da so vjeli Hadžića bosnjaškega ustaša in ruskega privrženika, ker je nabiral v Srbiji ljudi, da bi z njimi prodrli na Bolgarsko. Srbska vlada zasledila je neko sumljivo gibanje v nekaterih okrajih; Hristić je brž zapovedal, da se tam vojaške posadke pomnože. To so brzkone priprave za bodoče „svobodno“ volitve v skupščino.

Prince Koburg ne bode potoval, kakor je s početka nameraval, po notranjem Bolgarskem. Obhodil bode samo nekoliko večjih mest, nadzoroval posadke ter se povrnol zopet v Sofijo. Kakor poročajo njemu preprijazni nemški in madjarski listi, bil je gospod prince povsod preprijazno in slovesno sprejet; vse je bilo neki kar navdušeno zanj. Po notranjej kneževini pa ne bode potoval, ker so „poti preslabe“. Tako vsaj trde njegovi prijatelji. Resnica pa je, da se boji ustaških čet, ki se dan na dan množe in si osvajajo čim dalje večje okraje. Iz Trna javljajo, da so tam razgnali tako četo; ubežniki so si prizadevali prekoračiti srbsko mejo ali pa uteči v Macedonijo.

V francoskej zbornici sprejeta je nova carina na koruzo s prav majhno in nezatno večino. To uporabljajo boulangisti in bonapartisti, da zahtevajo, naj se ta zbornica razpusti, ki nima nobene moči, naj se na novo pregleda ustavo in potem zopet voli. V ministerskem svetu govorilo se je baje da o izgnanji Boulangerja. Začelo je izhajati devet novih listov, ki zastopajo Boulangerjeve ideje. Boulanger ni bil še v zbornici. Neki njegov prijatelj je izjavil, da pride general še le tedaj v zbornico, ko se mu bode ponudila prilika izustiti svoj veliki govor.

V Berolinu menja se politično mnenje kakor vreme. Še pred nekolikimi dnevi gnali so se berolinski oficijozni skokoma na Rusijo ter junaški bili ob svoj zavezniški meč z Avstrijo; danes veje ves drug veter in „Posti“ se je zdelo potrebno svoje nestrpne brate na Dunaji in Pešti malo potolažiti. „Post“ polemizuje proti „Vossische Ztg.“, katera piše v nekem pismu iz Pešte, da treba enkrat odstraniti neznošno stanje ter ruske napade prehiteti. „Post“ pravi, da je dolžnost Avstrije, da se oboroži in pripravi za vsak slučaj. To je Avstrije dolžnost in Nemčija to lahko zahteva, kajti nje zveza z Avstrijo jo stane toliko naporov in žrtev, kolikor bi lastna obramba nikdar ne stala. To Nemčija bridko čuti, vender vse te križe tiho prenaša. Obe državi stojiti s puško ob nogi; moč in pogum zaveznih držav pa ni v tem, da navaliti na pretečo nevarnost, ampak da tej nevarnosti od zob do pete oboroženi mirno gledati v oko ter hladno vsakega nemirneža pobijeti ter tako hudo kaznujete.

Brazilski državni zbor in senat sta enoglasno sklenola popolnoma odpraviti roblatstvo. Cesar brazilski, ki je v Milanu obolel, uže okreva in bode skoro ozdravel.

DOPISI.

S Krasa, 13. maja 1888. [Izv. dopis.] Prigodilo se je te dni, da je prišlo šest slovenskih mladeničev iz Trsta na lepí naš Kras. Bili so dobre volje, prepevali so pa same italijanske pesmi. Ker jih niso znali dobro, zakaj bi ne bili rajše

Savlov srd pred Gibejo.

Biblična rapsodija, zložil Fr. Mestoselec Goriški.

(Konec.)

„Razvneči ti srce junaška slava,
Grejčola svojece kakor solnéno lice,
Ki žarkorodno gor' v sinjini plava,
In ravne tak zlati in vse gorice,
Ne treska grozo v vrage tvoja slava,
Enako pišu jeznemu, ki goni ptice,
Da mešajo torobne z valom krike,
Ko v burnem jezeru plešo trtike!“

Savel grozno zdaj pogleda,
Vpije: „Srd ti moj preseda?
Sin nevredni, da b' ne bila
Kleta majka te rodila!
Ki so dragi ti lopóvi,
Beli zunaj ko grobovi,
Ali črni v vražjej duši,
Ki zvestobi bratom kruši.“

Meniš, David — mor ga vhití! —
Znan da ni mi, vpornik zviti?
Skrivši snuje sin Jesajev,
Ta potomec krutih zmajev,
Kar je tebi, slepec, ljubo,
Meni v šteto in pogubo.

Predmet mislij, hrepenenja
Biva njemu, v blišči zdenja
Svitla krona, žezlo moje
In — nevrednik! tudi tvoje,
Zdaj pa tebi duša v sli
Še hinavcu plameni?
Sin si zli, se več ne hlíni:
In, prokleti, tu pogini —!“

Izreče, ino kakor val nad skalo
Hiti pené se, tje k drevesu šine,
In lice še skrenivši, že prepalo
Koj kopje vojvodi iz rok izvine,
Le-to zbréči — a bogu hvalo!
Zapičenega tam fréčanje mine:
Lej, kakor strelí bil bi žrtva vneti,
Od sulice se strese dob zadeti.

Strmi, ki bežal zmir pred njim je smeli
Sovražnik kakor pesek o viharji.
Sin Nerov tam in on, ki zdaj mu beli
Zlati se mladi vlas v večernej zarji.
Nezvesto jeklo Savel pa zbledeli
Proklinja v silnišem srca viharji
Moléč srdit, ko solnee tam od zone
Za hribe kananejske naglo tone.

teli razžaliti me z nepremišljenim postopkom; pa najino znanstvo ne bi smelo pričeti se na tak način. Vračam vam pismo vaše in se nađejem, da zanaprej ne bode imela uzroka pritoževati se o nezaluženem neuvážení.“

Ko je drugega dne Lizaveta Ivanovna zagledala idočega Hermana, vstala je izza pletenja, šla v dvorano, odprla okno ter vrgla pismo na ulico, nadejaje se gibčnosti mladega oficirja. Herman je je brž pobral in šel v konditorijo. Oddrapnol je pečat in našel svoje pismo in odgovor Lizavete Ivanovne. To je tudi pričakoval in vrnol se domov zelo zamišljen v svojo zadrego.

Tri dni potem prinesla je Lizaveti Ivanovni bistrooka mamzélj listek iz módné prodajalnice. Lizaveta Ivanovna odprla je je z nemirom, ker je menila, da je denarna terjatev; a takoj je vzpoznala rokapis Hermanov.

— Vi duška, ste se zmotili, rekla je: ta listek ni name.

— Ne, baš na vas je! odgovorila je predrzna deklica in ni skrivala lokave nasmeške. Izvolite prebrati!

Lizaveta Ivanovna je prebrala površno listek. Herman prosil jo je na rendez-vous. (Dalje prih.)

pele slovenskih, ker jih bolje znajo nego italijanske.

Mimo njih gredeč, sem jih pogledal po strani; oni so me takoj zapazili in me po slovenski vprašali, ker so mislili, da ne znam drugo nego samo to, rekoč: zakaj nas tako grdo gledate? Odgovoril sem jim: Žal mi je, da ste slovenski fantje in pa laški prepevate; zakaj bi ne peli slovenskih pesmi; vas ne bi bil pogledal grdo; to je znamenje, da vas ne morem poslušati. Žal, da bi bili vsi Slovenci taki kakor ste vi, bil bi slovenski rod uže davno zatrt.

Ko so to od mene slišali, šli so osramočenji naprej.

Ako bi bil jaz v Trstu od mladih let in do starosti, bi ne zavrnel svojega naroda.

Toraj prosim vas, ljubi bratje in sestre, nikar ne zametajte slovenskega jezika.

Od Drave 1. maja 1888. [Izv. dopis.] Provokator nudi se mi prilika poročati bratom svojim na bregovih jadranskega morja nekoliko o naših tukajšnjih razmerah. Niso sicer najprijetnejše, kakor je sploh življenje Slovenca le malokedaj prijetno, toda ravno uzroki te neprijetnosti stiskajo mi v roke pero, da jih tū izročam papirju. Kalna Drava sicer šumi in besneča podi svoje valove proti Balkanu; pa akoravno imamo rojakov po krvi tudi spodaj, zahajajo vendar misli naše večkrat proti jugu, v sredotočje naših pokrajin in se ustavljajo še le na bregovih vašega jadranskega morja. Ker sedaj ptice tjekaj ne lete, naj vam vsaj naše misli in želje ponese k vam naš pozdrav!

Lehko, da si je vaše in naše narodno življenje močno podobno, lahko pak, da tudi ne. Vi imate neprijatelja potuhnena, vročekrvnega Italijana, mi največ nadutega, surovega in strastnega Nemca, kateri ima tū na meji od svojcev daleč več zaslonbe, nego mi — pozabljeni od našega sredotočja — Slovenci, ki baš zaradi tega našo usodo preživimo čutimo in bolešno premišljujemo.

Malone vsak Nemeč tū na meji vé, da bodo njegovemu delovanju za nemstvo ploskali njegovi sobratje po širnej Evropi — kar ga še bolj vnema pri njegovem potrebnem ali nepotrebnem delu — dočim dendenes tudi najvnetejši Slovenec, žrtvujoč se za narodno stvar, prepogostokrat poleg mrznje in lastne gmotne škode ostaja osamljen, da ne rečem naravnost — preziran. On ljubi in dela za domovino; on se trudi, da bi se ta, uže itak jako majhna, po pritisku tujcev se bolj ne pomanjšala, ter naša zemlja ne prehajala v roke tujcev; pa kaj ima za vse to? Časti in slave si itak ne želi, ker mu je svest najboljše plačilo; pa na nekaj podpore od sredotočja Slovenije smel bi uže računati, smel bi tudi sprejeti, toda o vsem tem dendenes še govoriti ni. Ljubljana in sinovi srečnejše Kranjske so dendenes kakor mrtvi za nas. In kako to zagreni njegovo delovanje, s kakšno bridkosti mu konečno polni srce! On, v nemajoč nezavedene k ljubezni do domovine, do naroda, napoveduje kakor vojskovodja, koliko bratov stoji za nami in kako plemenite duše so; ko pa nastopi čas, ko treba ozreti se po teh „bratih“, pa se žalostijo spozná prvi sam, da je bila omenjena napoved le prazna izmišljotina, da je ostal na cedilu, da, na sramoti še pred temi, katerim je poprej o tem zanesljivo govoril o narodu in njegovih domoljubih.

Da ne bodem v jeremijadi svoji nerazumljiv, treba mi je obrniti pozornost čast. čitateljev na nekatere lokalne razmere. V našem okraju smo osnovali pred nedavnim slov. „kmetsko bralno društvo“. Začetek njegovega razvoja obetal je vse najboljše; ljudje so navdušeno in radi obiskovali zbornice in veselice in uže je bilo skoraj očevidno, da tukaj na slovenskonekonek meji v kratkem povsodi zmaga narodna ideja. Bilo bi vse prav in dobro, ako bi bili našli pri „srečnejših bratih“ le količkaj zaslonbe. Prav močno bili bi se uzadovoljili s tem, ako bi nas bila nekatera uredništva hotela podpirati vsaj kako leto s potrebnimi časopisi. Premoženje društva prvo leto še itak ne more iznašati stotakov, in ker vzlasti potrebne dekoracije družbenih prostorov, veselice z godbo in streljanjem dosti stanejo; vrhu tega pa je bil po nepriljudnih oblastih nam parkrat zaprečen uže napovedani zbor; odbite prošnje za tombolo in igro, — kar vse je stalo dokaj stroškov, haska pa ne rodilo nič, — pač ni čudo, da se je doneskov za take nepredvidene slučaje nabralo vse premalo in da sedaj skoraj ni s čim naročiti potrebnih časopisov. Društveniki pa se malone gnjevno ozirajo na

ustanovitelje in na družbeni odbor, kakor da bi ta ne znal gospodariti, kako da jih je ta v napovedanih nadah: pomoči sobratom, le prekanol, govoreč natihoma, da bi bilo skoraj bolje, ako se ne bi društvo bilo osnovalo. Odbor, vzlasti g. predsednik, se žrtvuje, prosi, naj bi vsaj slavna uredništva slovenskih listov tukaj ne zabila na pregovor: „vsak začetek je težak“, ter priskočila z neveliko žrtvijo v pomoč, pošiljajoč družtvu časopisov, da v trpkih urah ne izgubi svojega pomena; pa vse je zaman; narodnost in domoljubje skrilo se je očevidno v kót. Kar je drugih ovir, žrtev itd., prenaša jih odbor brez mrmranja; da je pa v ostalem delovanje odborovo tako neocenjeno, prezirano, in to na mestih, kjer bi to pač biti ne smelo, to je pak v resnici uže rana, ki globoko razboli in katere najboljše bi dejal zdravilo je le — letargija. „Čemu teh skrbi, čemu tega domoljubja“, mrmrajo uže nekateri; „do smrti vsakdo živi, pa bomo živeli še mi, naj smo po duhu in mišljenju uže Nemci ali Slovenci! Ako uže našincem ni mar za nas, zakaj bi morali baš mi edino delalni biti, zakaj baš mi prenašati žrtve gmotne in duševne?“ — (Konec prih.)

Domače vesti.

Tržaške Čitalnice pevci zbrani v Romanu praznujejo prijatelja Ivana god ter darujejo za družbo sv. Cirila in Metoda 6 gld.

Popravljanje cest. Mestna delegacija je dovolila znesek 300 gld. za podrtje zidu posestva kat. št. 527 na Vrdeli v svrhu razširjenja ceste in za zgradbo zidu v novejši črti. — Za podpirajoče zidovje novih stopnic v začetku ulice „Acquedotto prolungato“ se je dovolilo 520 gld. — Za zgradbo zvezne poti mej železnično postajo v Grinjani in miramarskim gradom je določen strošek 600 gld.

Ribičem v Barkovljah je dovolila mestna delegacija pod pogoji, katere je predložil tamošnji capovilla, da suše svoje mreže ob barkovljskem pristanišču.

Tramway v Barkovlje. Mestna delegacija je potrdila dogovor med tržaškim občinskim svetom in tržaškim društvom „Tramway“ o dovoljenji zgradbo tramwaya s konji iz Trsta v Barkovlje.

Nova kopel se odpre vtorek 22. t. m. v „hotelu de la ville“ v Trstu. V četrtek 17. t. m. je povabilo ravnateljstvo tukajšnje oblasti in zastopnike tržaških listov, da se prepričajo o izvrstnih naredbah v novem kopališču. Prišlo je več odličnih oseb in to: ravnatelj magistratov, več asesorjev, dr. Bohata v imenu namestništva in razni inženirji. — Inženir Thormann je razlagal povabljenim uporabo mnogobrojnih vrsti kopelji, znamenj itd. Prepričali smo se, da je ta kopelj vsled svoje elegancie in najnovejših tehničnih naredb izvestno nova zanimljivost mesta tržaškega. Po obisku kopelj je bil obed, mej katerim je napil stoloravnatelj g. vitez Tomasini povabljenim in gosp. Z. Gandusio ravnateljstvu „hôtela de la ville“.

Mestna statistika tržaške bolnice. Dne 30. aprila je bilo v tržaški bolnici 1029 oseb (560 moških in 469 ženskih). V javnej bolnici je bilo 904 oseb, v porodilnici 6 ženskih, v sirotišnici 4 otroci, v blaznici 64 moških in 51 ženskih. Povprečno je umrlo v bolnici v teku meseca aprila 10⁶⁹/₁₀ bolnikov.

Štatistika umrlih. Od 6. do 12. t. m. je umrlo v Trstu 91 oseb in sicer 48 moških in 43 ženskih. Po starosti jih je bilo: 18 do 1., 11 do 5., 17 do 20., 5 do 30., 6 do 40., 15 do 60., 17 do 80. leta in 2 preko 80 let. Lani je umrlo v istej dobi 11 oseb manj. Povprečno je umrlo med 1000 oseb 30-32.

Imenovanje. Prvosednik primorskega višjega deželnega sodišča je imenoval g. Ferdinanda Zadra za avskultanta.

Črešnje in jagode imamo uže nekoliko dni na tržaškem trgu. Jagode so po 2 gl., črešnje po 60 nvč. in nižje.

Oznaniilo magistratovo. Mestni magistrat zahteva od posestnikov, upraviteljev in najemnikov polj, vrtov, vinogradov, travnikov in gozdov, naj očiste do 10. junija t. l. drevesa, grmovje, trte in sčei od kvarljivih mrčesov.

Novi parnik. V četrtek 24. t. m. porine ali spusti se v morje iz arsenala avstrijsko-ogerskega Lloyda novi parnik „Imperatrix“. — Parnik je baš tako velik, kakor „Imperator“, kateri je dovršil Lloyd o priliki svoje 50letnice dne 27. septembra 1886. leta.

Javni vrt. Dobrodelno društvo „La Providenza“ je prosilo mestno delegacijo,

da jej prepusti javni vrt za koncert, kateri je nameravalo prirediti v dobrodelno svrhu. Mestna delegacija je odbila prošnjo s pozivom na zaključek 1. junija p. l., vsled katerega se javni mestni vrt nikakor ne sme zapreti ljudstvu v splošno uporabo.

Novi bankovci po goldinarji začeli se bodo izdajati v drugi polovici tega leta, najbrže uže julija meseca. Novi bankovci bodo manjši od sedanjih, katerih se je iz edne pole izrezalo po 12, zdaj se jih bode izrezalo iz edne pole po 15 novih. Papir bode močnejši.

Ostanki Levstikovi in Rajčevi presnli so se 15. t. m. v skupno rakev na sv. Krištofa pokopališču v Ljubljani. Skupna rakev je na novem pokopališču na desno od uhoda tik zidu, ob katerem se bodeta lahko postavila spomenika.

Železnica iz Ljubljane v Kamnik bliža se svojemu uživotvorjenju, kakor je nedavno v državnem zboru zatrjeval trgovinski minister Bacquehem. Minister izrekel je nado, da se bodo obstoječe diference zaradi strojev in priprav na kolodvoru Ljubljanskem kmalu poravnale.

Negodi. 66letni kamenosek Fran Pannizzutti iz Benetek se je zvrnil v žganje-pivnici v ulici Barriera vecchia tako nesrečno, da si je zlomil desno nogo. Premagalo ga je žganje, katero bode sedaj izvestno opustil. — V sredo 16. t. m. je obračal voznik Dominik Bresatti svoj voz z dvema konjema tik obali Giuseppeina ter padel po lastnej neopreznosti z vozom in konjema vred v morje. Kočijaž je splaval na kopno ali konja in voz so spravili mornarji šele po velikem trudu na suho.

Samoubojstvo. Gospodar Josip Vatrovac iz Vrdele je našel predvečerašnjem blizu rotunde pri gozdiči obešenega okolo 70letnega starčka na drevesu. Nesrečnež, ki je baje da bil prosjak, je male postave, in oblečen je bil v modrih hlačah, modrem telesniku in sivej suknji. Truplo se je pripeljalo v mrtvašnico k sv. Justu.

Zblaznel je zidar Peter Vrabc iz Sežane, stanujoč v ulici Canicida št. 403. Odveli so ga v blaznico.

Od kapi zadet je bil prevčerašnjem okolo poludne znani cvetličar Anton Maron v svojem kioksu na glavnem trgu in po zdravniškeji pomoči dr. Merlija so ga spravili z vozom na stanovanje.

Sodnijsko. Bivši finančni stražnik Iv. Winkler je pokradel v tukajšnji finančni kasarni svojim drugom obleke in denarja ter izginol. Našli so ga v Trstu ter ga postavili pred sodišče. Obsojen je bil zaradi tatvine na 6 mesečno ječo, čeprav je zločin tajil.

Policijsko. Tiskar Friderik Gustav Schmidt iz Freiburga je ukradel v Aleksandriji svojemu drugu Adolfu Wernerju iz Draždan 170 frankov. Tržaška policija ga je našla v ulici Fabio Severo ter ga zaprla, ker jej je bilo uže prijavljeno, da se je tat napotil v Trst. Imel je še 20 gld. in srebrno uro; ostali denar je bil uže porabil v svoje potrebe. — Krušar Richard Ferro iz Benetek je ukradel Mariji Menegon 65 gld. in 20 frankov v zlatu. Denar se je našel pri njegovej ljubici. Zaprla so oba. — Črevljar Fran Colja iz Komna se je sprl v kavarni „Alhambra“ z natakarjem. Vrgel mu je kozarec v glavo ter ga izdatno poškodoval. Vročekrvneža so odveli stražniki v zapor. — Na trgu Ponterosso je odnesel neznan tat prodajalki Antoniji Krozora novčarko z 18. gl.

Književnost.

„Istra“. Spjeval Ivan Andrija Rapićio, biskup trčanski. Preveo A. K. Preštampano iz „Naše Sloge“. Trst 1887. Tisak tiskare Dolenc. — Leta 1556. je izdal Rapićio na Dunaji pesem „Istria“ z nekaterimi odami in manjimi pesnimi. Ta pesem se je pozneje podpolno pozabila. Stopar leta 1826. najde znani dr. Peter Kandler v dvorneji knjižnici dunajskeji eden izvod, kateri da pretiskati istega leta v Paviji. To izdanje je bilo polno pogreškov. Leta 1869—70. pripravi kanonik koperski De Favento tretje popravljenno izdanje, katero nudi prevoditelj čitateljem iz ljubezni do mile mu Istre v hrvatskih heksametrih. Zadaj so opazke k pesmi „Istra“.

Književnost slovenska pomnožila se je zopet z jako koristno knjižico: „Zbirka domačih zdravil“, kakor jih rabi slovenski narod. S poljudnim opisom človeškega telesa. Izdal in založil Dragotin Hribar. Odo-bril br. Edvard Benedičič, nadzdravnik usmiljenih bratov v Šent Vidu na Korškem. Pogrešali smo podpolnem ednake knjižice mej slovensko literaturo in upamo,

da vsakdo z veseljem segne po njej. Se-stavljena je jako previdno ter pisana v lahko umevnem jeziku. Služi posebno dobro prostemu ljudstvu na deželi, ker se lahko pouči o zdravilnej moči raznih cvetlic, grmov in korenin, ter tako pri navadnih boleznih pripravi dober lek. — Dobiva se pri „Narodnej Tiskarni“ v Ljubljani po 40 kr., s pošto 45. — Knjiga obsega dva dela: I. govori o človeku in raznih njegovih boleznih ter dotičnih domačih pripomočkih; II. del pa o raznem drevju, grmovju, zelišču in rožah, ki imajo zdravilno moč v sebi. Knjižica je jako pri-ročna, posebno ker ima tudi natančno kazalo. Vsem svojim čitateljem preporučamo to delo, naj je obilno kupujejo, ker takšna knjiga se vedno potrebuje.

„Učiteljski Tovarš“ prinaša v 10. št. to vsebino: 1. Otroška individualnost. — 2. Knjiga Slovenska. — 3. Črtice iz botanične zgodovine. 4. Opis šolske občine Blagovica. — 5. Poročilo o pošiljatih za „Prvo slovensko stalno učilsko razstavo“ pedagogičkega društva v Krškem. — 6. Učila. — 7. Književnost. — 8. Dopis. — 9. Premene pri učiteljstvu. — 10. Razpis učiteljskih služeb.

Poziv.

Dne 6. junija 1886. leta umrl je Božidar Raič, dne 16. novembra 1887. leta pa Fran Levstik, oba učenjaka in slavna pisatelja, oba nepozabljiva žalujočemu narodu svojem, kateremu sta bila posvetila vse svoje duševne sile. Božidar Raič je vzbujal vzlasti svoje ožje rojake na Štajerskem, katerim je bil neustrašen in neomahljiv prvoboritelj, ter njihov zastopnik v deželnem zboru štajerskem in v državnem zboru. Fran Levstik pa je kot pesnik in učenjak si pridobil neveljnje zasluge za razevit našega jezika in lep-slovja. Oba počivata na Ljubljanskem pokopališču.

„Pisateljsko društvo“ je prevzelo skrb, da postavi obema spomenika, ki bodeta buditeljev in boriteljev.

Ker pa sta groba na takih krajih, da bi se po določilih, za Ljubljansko pokopališče veljavnih, mogla napraviti le majhna spomenika, sklenol je odbor „Pisateljskega društva“, kupiti zidano rakoo, kamor bodo preneseni ostanki Božidara Raiča in Frana Levstika in kjer se jima postavita ob zidu spomenika. Toda stroški se bodo vsled tega izdatno povečali in doslej nabrani darovi, ki znašajo za Raičev spomenik 600 gld., za Levstikov 560 gld., nikakor ne zadostujejo za napravo lepih spomenikov.

Zato se odbor „Pisateljskega društva“ obrača do slovenskih rodoljubov, ki še niso v ta za vse Slovence častni namen dali svojega prispevka, ter jih nujno prosi, naj blagovolje pripomoči s svojimi doneski, da se postavita spomenika, dostojna Božidara Raiča in Frana Levstika.

V Ljubljani 12. maja 1888.

Odbor „Pisateljskega društva“.

Tržno poročilo.

(Cene se razumo kakor se prodaje na debelo blago za gotov denar).

	Cena od for. do for.
Kava Mocca	100 K. 124.— 126.—
Rio biser jako fina	105.— 107.—
Java	108.— 110.—
Santos fina	90.— 92.—
„ srednja	86.— 87.—
Guatemala	98.— 100.—
Portoriceo	112.— 114.—
San Jago de Cuba	128.— 130.—
Ceylon plant. fina	123.— 125.—
Java Malang. zelena	93.— 94.—
Campinas	— — —
Rio oprana	104.— 106.—
„ fina	91.— 92.—
„ srednja	86.— 87.—
Cassia-lignea v zabojih	28.— 29.—
Macisov cvet	400.— 420.—
Ingber Bengal	21.— 23.—
Popper Singapore	98.— 99.—
Penang	74.— 75.—
Batavia	88.— 89.—
Piment Jamaika	29.— 30.—
Petrolej ruski v sodih	100 K. 7.25 — —
„ v zabojih	8.25 — —
Ulje bombažno amerik.	37.— 38.—
Leece jedilno j. f. gar.	39.— 40.—
dalmat. s certifikat.	43.— 44.—
namizno M.S.A. j. f. gar.	57.— — —
Aix Vierge	66.— 67.—
„ fino	62.— 64.—
Rožič puljski	5.50 5.75
dalmat. s cert.	6.50 6.75
Smokve puljske v sodih	— — —
„ v vencih	12.— 12.50
Limoni Mesina zaboj	4.50 5.25
Pomeranče sicilijanske	— — —
Mandlji Bari La 100 K.	72.— 73.—
dalm. la. s cert.	75.— 76.—
Pignolli	74.— 76.—
Riž italij. najfiniji	19.50 20.50
„ srednji	17.50 18.50

Rangoon extra	13.75	14. —
„ La	11.75	12. —
„ II. a	11. —	11.25
Sultanine dobre vrste	33. —	35. —
Suho grozdje (opaša)	25. —	26. —
Cibebe	14. —	15. —
Slaniki Yarmouth La	—	—
Polenovke srednje velikosti	35. —	36. —
velike	32. —	33. —
Sladkor centrifug. v vrečah	100 K.	33.50
certifik.	—	—
Fazol Coks	15. —	15.25
Mandoloni	12.75	13. —
svetlorudeči	12. —	12.25
temnorudeči	11.75	12. —
bohinjski	—	—
kanarček	—	—
beli, veliki	—	—
zeleni, dolgi	—	—
okrogli	—	—
mešani, štajerski	—	—
Maslo	60. —	60. —
Seno konjsko	3.21	3.75
volovsko	3.93	4.64
Slama	2.94	3.57
Les, trami kub. č.	—	—
Ugljevlje	2.70	2.80

Dunajska borska
dne 18. maja.

Enotni drž. dolg v bankovcih	—	—	gld.	78 60
„ v srebru	—	—	—	80.40
Zlata renta	—	—	—	109.40
5% avstrijska renta	—	—	—	93.20
Delnice narodne banke	—	—	—	870. —
Kreditne delnice	—	—	—	277.40
London 10 lir sterlin	—	—	—	126.80
Francoski napoleondori	—	—	—	10 04 1/2
C. kr. cekini	—	—	—	5.95

„Slovanski Svet,“
polmesečnik, obsejajoč po 16 velikih straneh, razpravlja kulturna in politična vprašanja slovanska, opisuje važne dogodke iz vseh slovanskih krajev, naznanja važnejša slovanska književna dela in prave slovanske časopise ter objavlja tudi boljša leposlovna dela slovanskih pisateljev v slovenskem prevodu. Sotrudniki so listu odlični Slovani iz raznih delov slovanske zemlje. Cena je nenavadno nizka.

Naročnina znaša:
za celo leto 3 gld. — kr.
za pol leta 1 gld. 50 kr.
za četrletno — 75 kr.
Za ljubljanske naročnike in dijake pa celoletno 2 gld. 80 kr., pololetno 1 gld. 40 kr. in četrletno 70 kr.

Naročnina se pošilja po nakaznicah upravnistvu „Narodne tiskarne“ v Ljubljani.
Isto upravništvo utegne postreči še z vsemi številkami, ki so doslej izšle.

Uredništvo in upravništvo
Slovanskega Sveta.

Razglas,
s katerim se p. n. občinstvu naznanja, da je v Komnu na dan sv. Rešnjega telesa zabranjena vsaka javna prodaja blaga in sploh vsaka barantarija.
Županstvo v Komnu
dne 12. majnika 1888.

V četrtek 24. maja 1888.
odprtje
kopališča

„Il Galleggiante Nazionale“
nasproti „Hôtel de la Ville“, kjer je poprej bilo kopališče „Bagno Maria“.
V. Adolf Buchler.

PRI JULIJU GRIMMU
dežnikar, Barriera Vecchia 18
je zelo bogata zaloga dežnikov za gospe in gospode za jako nizke cene. — Dežniki iz bombaža od 80 novč. naprej. Dežniki iz volne in satina od f. 1.40. naprej. Dežniki židani od f. 2.50. naprej.
Sprejemajo se vsakovrstni popravki za jako nizke cene. 41—104

Bremen in **Amerika** **Australien**
mit Schnell-dampfern nach Expedition nach
Nähere Auskunft:
bei F. Missler, General-Schiffs-Expedient,
Bremen, Bahnhof-Strasse N. 10.

Daje se v najem

na več let hiša na edno nadstropje
v Dutovljah

pri Sezani, sestojča iz 7 sob. l. salona, i kleti, hlevov in senika. V tej hiši je bila do sedaj trgovina z mešanim blagom in gostilna „k lepemu razgledu“. Preporuča se posebno zaradi svoje lepe lege, čistega zraka in bližine do mesta, kajti z vozom se dospje v Trst v 1 1/2 uri. Zatorej je to poslopje izvestno jako primerno letovišče. — Natančneje se izve pri **BRATIH LOSER** v Trstu, Via di Vienna.

Najnovejše letno blago iz prave ovčje volne

pošilja proti povzetju po jako nizkih stalnih cenah poznana reelna in solidna tvrdka

J. W. SIEGEL
BRNO Brünn.

Gospodje krojači, kateri še nimajo svojih vzorkov, ter želé razširiti krog svojih naročiteljev v porabo jako solidnega blaga, naj se obrnejo z dopisnico zaupno name.

Dobé mojo najnovejšo zbirko vzorkov brezplačno in franko.

Debelost, medlost se po noveji metodi gotovo odpraviti. Vse kožne bolezni, kot grinte, žoltina, ogrci, pege, rudeče nosove in roke, bolezni las se racionalno ozdravijo. Pike od osepne in kocine po obrazu se zmiraj odstranijo. V vsakem kosmetičnem prašanju daje se svet. Navodi, kako se zdraviti, dajo se pismeno, če se vse obširno poroči in se priloži marka za odpis v listu z naslovom:
„Hygiea-Officin“ Breslau II.

ZBIRKA DOMAČIH ZDRAVIL, kakor jih rabi slovenski narod.

S poljudnim opisom človeškega telesa.

Izdal in založil **Dragotin Hribar**. — Odobril br. **Edvard Benedičič**, nadzdravnik usmiljenih bratov v Št. Vidu na Koroškem.

Ta slovenskemu narodu zelo koristna knjižica dobi se pri „Narodne Tiskarne“ v Ljubljani, Gospodske ulice št. 12. — Stane 40 kr., po pošti 45 kr.

Ozdravljenje plučnih bolezni

Tuberkuloze, (sušice, jetiko), nahuhe, zaprte sapo, kroničnega bronhialnega katara itd po plinovi

EXHALACIJI

(po rektalnej injekciji).

Najnevarnejši, skoraj n-dosegljivi ideal zdravnikov je z ovim postopanjem popolnoma dosežen! Ob osupljivih, nepogrešivih vseh govore najjasnejše sledeča pisma slavnih profesorjev, koja navedemo v kratkem, toda kolikor mogoče z lastnimi besedami, in koja so bila tudi potrjena po zdravniških listih tu- in inozemstva:

Prof. dr. Bereoon. Po tridnevnej plinovej exhalaciji po rektalnej injekciji, izdatno pojevanje kašlja in izvrtka, potem popolno prenehanje, — mrzlica, pot in hripavostje posve izginola. — Truplo se redi vsaki teden za 1/2 — 1 K. Ravno tako brzo ozdravljenje tudi pri starej, celó pri miliarne tuberkulozi. — Bolnik se ozdravi ter more tudi najtežju posel zo pet opravljati. —

Prof. Dr. Cornil in **prof. Vernel.** Pri nahuhi se more pol ure po plinovej exhalaciji laglje sopsti. — Ako se exhalacija pravilno rabi, se nahuha ne povrne več.

Prof. Dr. Dujardin Beaumetz: Kronični bronhialni katarh je bil popolno ozdravljen.

Prof. Fräntzel in **dr. Statz:** Mrzlica, potkašelj se izgubo; nastane velka lakota. — Bolnik se zredi do 5 klg.

Dr. M. Laughlin, je vporabil plinovo exhalacijo pri 30. bolnikih, koji so bili uže v najzadnjem stanju tuberkuloze in vsi so popolnoma ozdraveli.

Vsaki dan pa se množé zdravniška poročila o srečnim ozdravljenju, ter je razun navadenih pričeval še mnogo družih od slavnih profesorjev. — Imamo mnogo pričeval ozdravelih. C. kr. izklj. priv. stroj za plinovo exhalacijo (Rectal-Injector) se dooiva z vsemi pripravami za pripravljenje plana in z popisom za vporabo za zdravnike, ter ga more rabiti tudi vsak bolnik sam ter stane gld. 8 — z merilnim strojem za plin 10 gl. — proti gotovemu novcu ali provzetju. Dobi se pri 1—50

Dr. KARLU ALTMANN, Wien VII., Mariahilferstasse N. 80/A

ŽELODČEVA ÉSENCA

lekarnja Piccoli-ja
v Ljubljani

ni nikakor sredstvo, ki skoraj raztrga črevesa in sili naravno njih delovanje! Marveč ta esenca je polajševalna pa vender gotova, uspešna pomoč, ki le podpira naša notranja telesna delovanja in t-daj ne škodi črevesom nikdar, če bi se še toliko časa zavživala. Ona ozdravlja vse obolenosti želodčeve in telesne, vrančne in jetrne bolezni, kakor posebno zlato žilo, vsako telesno zaprtje, vodenico, dolgotrajajočo drisko v sled pokvarjenih čreves, in je povrh najuspešnejše sredstvo zoper gliste pr. otrocih. — Izd-lovatelj jo pošilja v zabojčkih po 12 steklenic za 1 gl. 36 kr.; poštne stroške trpe p. n. naročniki.

V Trstu: Biasoletto, Ponte Rosso; Ed. pl. Leitenburg, Giardin Publico; G. pl. Leitenburg, Piazza S. Giovanni; Foraboschi, lekarna „al Cammello“, Corso; Picciola, Piazza Barriera Vecchia; Pozzetto, Palazzo del Lloyd; Praxmarer, Palazzo Municipale; Prendini, Palazzo Modello; Ravasini, Piazza della Stazione; Rovis, Piazza della Legna; Saravai, za magistratom; Serravalle, Piazza Cavana; Suttina, lekarna „Liprandi“, Piazza della Dogana; Udovcicich, Via Farneto; Xicovich, Via S. Niccolò; Zanetti, Via Nuova.

Proti hemoroidam!

Kdor hoče čuvati svoje zdravje naj rabi, prave

MENIŠKÉ KROGLJICE (Pílole dei Frati.)

kri čistee in proti hemoroidam koje izdeluje P. Fonda. — farmacista v Piranu

Prepotrebne za vsakega, kateri trpi na hemoroidah, zaba-anju, breztečnosti, glavobolji, ter sploh veliko sedi, one čistijo kri in dober vseh potujejo zasebna in zdravniška pričevala, koja so priložena z produkom za porabo vsakej škatlici v slovenskem, nemškem in italijanskem jeziku.

Prodajajo se po 20 nvé katljica v vsih lekarnah Trsta Reke, kakor tudi Istre, Dalmacije, Goriškega in Trenta. 47—54

TVRDKA Bernhard Ticho

Brünn, Krautmarkt 18,
(v lastnej hiši)
pošilja proti povzetji:

Češljano sukno
za ostanek za celo možko obleko, more se prati. 6.10 met. dolgo f. 3 —

Valjano volneno sukno
dvostroke široko, za celo obleko za gospe v barvah 10 met. f. 4.—

Tkana ovčja volna
dvostroke širokosti, trp-žna, cela obleka 10 met. f. 6.50

Indijski Foule
volne, dvostroke širok, cela obleka, 10 met. f. 5.—

Francoski atlas iz volne
v vseh enostavnih barvah, tudi progast in kariran; najnovejše, dvostroke širok, 10 met. f. 6.50

Črni Terno
saksonski izvod, dvostroke širok, za celo bleko, 10 metrov f. 4.50

Terno velours
dvostroke širok, čista volna, v vseh modernih barvah za celo obleko 10 met. f. 7.—

Progasto blago za obleke
60 ctm. široko, najnovejši vzorki, 30 met. f. 2.50

Volnati ryp
v vseh barvah, 60 ctm širok, 10 metrov f. 3.80

Dreidraht (Trožičje)
najboljša vrsta, 60 ctm. široko, 10 metrov f. 2.80

Aquard blago
60 ctm. široko, najnov-jši vzorki, 10 metrov f. 3.80

Francoski Voal
10 metrov, elegantna obleka, ki se daje prati, for. 3.—

Kosmanoški Kreton
10 metrov, za pranje, podpolna obleka for. 2 50

Ženske košulje
iz močnega platna šipkami 6 komadov f. 3.25

Dom-če platno
1 komad, 30 vatlov 1/4 for: 4.50
1 . 30 " 1/2 " 5.50

Kiug-Webe
boljša nego platna
1 komad 1/4, širok 30 vatlov f. 6.—

Šifon
1 komad, 30 vatlov, I. a f. 5.50, naj-boljše vrste f. 6.50

Kannafas
1 kom. 30 vatlov, lila f. 4 50
1 . 30 " rudoč. 5 20

Kannafas iz niti
1 komad, 30 vatlov lila in rudeč for. 6.—

Angl. Oksford
najboljši, lako preporečljiv, 1 komad, 30 vatlov f. 6 50

Oksford
se more prati, dobra vrsta, 1 kos 30 vatlov f. 4 50

Garnitura iz ripsa
sestoječa iz 2 postelj nih pogrinjal in namiznega prta sé svilnatimi šipkami for. 1 50

Garnitura iz jute
2 namizna prta in posteljno pogrinjalo s šipkami f. 3.50

Jute zastor
jurški vzorek; podpolni for. 2 30

Holandski opstanki preproga
10-12 metrov dolgi ostanek for. 3 60

Letni ogrnj č
1/4 dolg, for. 1 20

Konjska plahta
jako dobra, 190 ctm. dolga, 130 ctm. široka, f. 1.50

Košulje za gospoda, lastno delo
bele ali barvane 1 kos I. a f. 1 80, II. a f. 1 20

Ženske košulje
iz šifona in platna, finopletene, 30 kom. for. 2 50

Tovarno skladišče suknega blaga

Brnsko sukno
O ist-aneč 3.10 metrov za podpolno možko obleko f. 3 75

Ostanki Brnskega sukna
Ostanek za podpolno možko obleko 3.10 metrov dolgo for. 4 50

Brnsko moderno blago
Ostanek, 3.10 metrov dolg za podpolno možko obleko for. 5 50

Blago za površnje sukne
najfinejše vrste, za celo sukni f. 8.—

Vzorki brezplačno in franco. Kar komu ni všeč se sprejm^o brez ugovora nazaj.